

ÖTEKİLEŞTİRME DEN KABUL EDEBİLME: "FLOAT-UÇUYOR!" ANİMASYON FİLMİNİN DAMGALAMA ÜZERİNE ANALİZİ

Alev ÜSTÜNDAĞ¹

ÖZ

Araştırma Makalesi

Research Article

¹ Doç.Dr., Sağlık Bilimleri
Üniversitesi Gülhane Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Ankara,
Türkiye

alev.ustundag@sbu.edu.tr

ORCID
0000-0001-5832-6810

Başvuru Tarihi / Received
03/11/2022

Kabul Tarihi / Accepted
12/01/2023

Otizmi olan çocuklar ve ebeveynleri yüksek düzeyde damgalanma yaşarlar. Sıklıkla yoğun psikolojik sorunlara neden olan, bakım arama ve sağlama üzerinde olumsuz etkisi olan damgalanmayı içselleştirirler. Televizyon yapımlarının insanların bakış açısı geliştirmesinde etkisi bulunmaktadır. Filmler ve diziler de insanların engelliliğe karşı olumlu tutum sergilemesinde etkili bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB)'nin tanıtılması, OSB'li çocukların ötekileştirilmeden kabul edilebilmesi, çocukların ve ebeveynlerinin desteklenmesi hem çocukların hem de ebeveynlerinin kendileri ile ilgili olumlu algı geliştirebilmeleri için destekleyici ve uygun içeriklerin oluşturulmasının kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu nedenlerle yapılan çalışmada "Float" animasyon filminin damgalama açısından analiz edilmesi amaçlanmıştır. Animasyon filmleri ile ilgili böyle bir çalışmanın yapılmamış olması, çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Float, bir babanın oğlunun özel durumunu kabul sürecini anlatan kısa film ve 7 dakika sürmektedir. Filmin çözümlemesi içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda Float animasyonun özel gereksinimli çocuklara yaklaşım konusunda olumlu bir bakış açısı kazandırdığı, damgalamanın yapılmaması konusunda olumlu kazanımları desteklediği ve damgalamayı engellemeye katkı verebileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Float, Damgalama, Film analizi, Otizm, Baba-çocuk ilişkisi.

ACCEPTANCE WITHOUT OTHERING: ANALYSIS OF "FLOAT-FLYING!" the ANIMATED FILM ON STIGMA

ABSTRACT

Children with autism and their parents experience high levels of stigma. They internalize stigma, which often causes intense psychological problems and has a negative impact on providing care. Television productions have an effect on people's perspective. For this reason, movies and TV series are also used as an effective ways for people to have a positive attitude towards disability. It is thought that it is critical to create supportive and appropriate content in order to introduce Autism Spectrum Disorder, to accept children with ASD without being marginalized, to support children and their parents, and to develop positive perceptions of both children and their parents. For these reasons, in this research, it is aimed to analyze the animated film "Float" in terms of stigma. The fact that no such research has been done on animated films reveals the importance of the study. The research is a qualitative research. It was carried out using the document analysis method. Float is a short film about the process of a father accepting his son's special condition and lasts 7 minutes. The analysis of the film was carried out using the content analysis method. As a result of the research, it was determined that float animation gives a positive perspective on the approach to children with special needs, supports positive gains in not being stigmatized, and can contribute to preventing stigma.

Keywords: Float, Stigma, Film analysis, Autism, Father-child relationship.

GİRİŞ

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), sosyal gelişim ve iletişimde eksikliklerle birlikte tekrarlayan ve kısıtlı davranışlarla karakterize karmaşık, nörogelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013: 253). Tanımında da belirtildiği gibi ortaya çıkan bu özellikler bir spektrumda yer almakta ve çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir. OSB tanısına sahip olan çocuklar dışarıdan bakıldığında "normal" bir fiziksel görünüme sahiptir ve aynı zamanda diğer kişilerin kafalarını karıştıran "anormal" davranışlar sergilemektedir. Bu nedenle hem ebeveynleri hem de diğer bireyler için "normal" görünümünden dolayı bir çocuğun OSB'ye sahip olduğunu kabul etmek veya anlamak zor olabilmektedir (Moysen ve Roeyers, 2011: 43).

OSB tanısı almış çocukların teşhisinden ve durumunda haberdar olmayan kişiler genellikle OSB ile ilgili belirli davranışları sorunlu davranışlar olarak yargılama eğilimindedir, ancak çocuğun OSB tanısına sahip olduğu belirtildiğinde daha anlayışlı ve ılımlı davrandıkları da bilinmektedir (Chambres vd., 2008: 1325). Bu nedenle OSB'li çocuklar ve aileleri, çocukların sergiledikleri stereotip

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

davranışlarla ilgili diğer kişiler tarafından "normallik" ve "anormallik" hakkında önyargılı negatif yargılara maruz kalmaktadır. Genel kullanımı bakımından damgalama; toplumsal olarak onaylanmayan, aşağılanma, sosyal mesafe ya da ayrımcılık gibi tutum ve davranışlara neden olan sosyal ve/veya fiziksel özellikleri ifade etmekle birlikte bireyin ya da grubun herhangi bir özelliği ya da farklılığı nedeniyle suçlayıcı, dışlayıcı, kurban edici yaklaşım ve tutuma maruz kalması olarak da ifade edilebilmektedir (Giddens ve Sutton, 2016: 319). Damgalama sadece OSB'li çocuklar ve ebeveynlerinin yaşadıkları bir durum değildir. Psikolojik rahatsızlıkları bulunan çocukların, epilepsi hastalığı olan çocukların ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocukların da yaşadıkları damgalanma ile ilgili pek çok araştırma bulunmaktadır (Ali vd., 2012: 2125; Wiener vd., 2012: 220). Yapılan araştırmalar damgalanmaya maruz kalan çocuklar ve ailelerinin yaşadıkları çevrenin (akraba, arkadaş, okul, sosyal ortamlar gibi) kendilerine sosyal dışlanma hissettirdiklerini ortaya koymuştur (Benson vd., 2016: 1478; Kaushik vd., 2016: 470).

"Sosyal Damgalama Teorisi" isimli çalışmada Goffman (1963: 87) damgalanmayı toplumsal norm ve değerlerden olumsuz bir şekilde ayrılmış olarak algılanan sosyal kimlik olarak tanımlamaktadır. Goffman'a göre (1963: 87) damgalanma sosyal bağlamlarda gerçekleşmekte ve damgalanmış hissetme sadece engelli çocukların değil, aynı zamanda bu çocukların aile bireylerinin, çevresinin ve yakın arkadaşlarının da sosyal yaşam kalitesini derinden etkileyen güce sahiptir. Yaşanan bu damgalama; kendi kendini damgalama, toplumsal damgalama, ilişkilendirme yoluyla damgalama ve yapısal damgalama gibi farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir (Huws ve Jones, 2010: 341). Pryor ve Reeder (2011: 791) yaptıkları araştırmalar sonucunda birbiriyle ilişkili olan dört damgalama türü olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu damgalama türlerinden ilki toplumsal damgalamadır. Toplumsal damgalama; insanların damgalanmış olarak algıladıkları birine karşı sosyal ve psikolojik tepkilerini kapsamaktadır. Kişilerin sahip oldukları inançları ve doğuştan gelen tepkileriyle ilgilidir ve engel durumunun ciddiyetinin ne düzeyde algılandığı ve engel durumunun medyadaki tasvirleri de oldukça etkilidir. Kendi kendini damgalama; bireyin toplumsal damgalanmayı içselleştirmesidir. Başka bir ifadeyle

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

de damgalanmış olmanın sosyal ve psikolojik etkilerini yansıtarak kişinin kendini damgalaması olarak ifade edilmektedir. İlişkilendirme yoluyla damgalama; damgalanmış kişiyle ilişkili birine karşı gösterilen sosyal ve psikolojik tepkileri ifade etmektedir. Çocuklar için bu damgalama türü ebeveynlerini, diğer aile üyelerini, bakıcılarını ve akranlarını içerebilmektedir. Yapısal damgalama, toplumun kurumları ve sistemleri tarafından damgalanma durumunun meşrulaştırılması ve sürdürülmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu damgalama türü profesyonellerin veya liderlerin tutum ve uygulamalarının yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların uygulamalarını ve politikalarını içermektedir.

Harandi ve Fischbach (2016: 1035)'e göre OSB'li çocuklar, diğer engel gruplarına kıyasla yüksek oranda damgalanma yaşamaktadır. Amerikan Psikiyatri Birliği (2013) OSB'li çocukların sosyal etkileşimlerinde ve sosyal iletişimde yaygın bozulma ile sosyal olarak atipik davranışlara sahip olduklarını belirtmektedir. Gray (1993: 118) de dışarıdan bakıldığında herhangi bir sorunu olduğu fark edilmeyen bu çocukların diğer engel türlerine oranla daha fazla damgalanma deneyimi yaşadıklarını vurgulamaktadır. Damgalama, OSB'li çocukları yalnızca başkalarının olumsuz davranışları ve tavırları şeklinde etkilemekle kalmamakta, aynı zamanda bu çocukların öz benlik değerlerini olumsuz anlamda çok daha derin şekilde etkileyebilmektedir. Yani OSB'li çocuklar yalnızca bozukluğun semptomlarıyla mücadele etmekle kalmamakta, aynı zamanda bozukluğun sonucu olarak ortaya çıkan damgalanma ile de mücadele etmektedir (Corrigan ve Watson, 2002: 17). OSB'li çocukların yanı sıra damgayı içselleştirme sürecinde, ebeveynleri ve diğer aile bireyleri de olumsuz öz değerlendirme geliştirebilmekte, artan olumsuz duygular yaşayabilmekte ve davranışsal olarak damgalanma durumlarını başkalarından gizleyebilmektedirler (Corrigan ve Watson, 2002b: 36).

OSB'li çocukları olan ebeveynlerin damgalanma deneyimi, çocuklarının biyolojik farklılıklarını, bu farklılıkların başkaları tarafından olumsuz değerlendirilmesini, başkalarının olumsuz tepkilerini ve ebeveynler için olumsuz sosyal ve duygusal sonuçları içerdiği için çok karmaşık olabilmektedir (Green vd., 2005: 198). Ebeveynlerin yaşadıkları bu olumsuz sürecin atlatılabilmesi için bakış açılarını olumluya dönüştürme ve nezaket damgasının vurgulandığı çalışmalar

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

yapılmaktadır (Weiner, 1993: 957). Weiner'e (1993: 959) göre kişinin bir bozukluğun nedenine olan kabulü, o kişinin duyuşsal ve davranışsal tepkilerini etkileyebilmektedir. OSB'li çocukların ebeveynleri, toplum tarafından çocuklarının gelişimsel rahatsızlıklarına neden oldukları düşünüldüğü için doğrudan suçlanabilmekte ve reddedilebilmektedir. Ebeveynler, soruna neden oldukları için suçlanmanın yanı sıra, toplumdaki insanlar çocuklarının atipik davranışlarını kontrol edebilmelerini bekledikleri için de damgalanabilmektedir. Fernandez ve Arcia (2004: 357), ebeveynlerin damgalanma algısının iki kaynağı olduğunu öne sürmüştür. Biri tekrarlanan damgalayıcı deneyimlerdir, ikincisi ise ebeveynlerin, tıpkı toplum gibi, çocuklarının davranışlarından kendilerinin sorumlu olduğuna dair inancıdır. Ebeveynlerin bu düşünceleri geliştirmeleri ve çocuklarının durumuna neden oldukları için kendilerini suçlamaları muhtemeldir. Aslında kendini suçlama, tüm gelişimsel yetersizliği olan çocukların ebeveynlerinin çocuklarının hastalıkları teşhis edildikten sonraki en yaygın tepki olarak tanımlanmaktadır (Awad ve Voruganti, 2008: 151). Bu nedenle, ebeveynler kendilerine yönelik bu damgalanma tutumunu içselleştirebilirler. Burada ebeveynlere sağlanacak sosyal destek, mevcut algılarının değiştirilebilmesi için de oldukça önemli hale gelmektedir.

Hem çocukların hem de ebeveynlerinin, bu yaşamsal zorlu süreçte olumlu farkındalık kazandırılmasına olan gereksinimleri oldukça açıktır. Çocukların ve ebeveynlerin topluma katılımları ve kendilerini topluma ait hissetmeleri temel gereksinimleri arasında yer almaktadır. Maslow (1954: 25) oluşturduğu ihtiyaçlar hiyerarşisinde bu ihtiyacı “sosyal ihtiyaçlar” kapsamında ele almış ve bireyin sevgi, dostluk, aidiyet, arkadaşlık ihtiyacı olarak vurgulamıştır. Kişilerarası olumlu ve destekleyici ilişkilere duyulan ihtiyaç, bireyin davranışlarında etkilidir (Cianci ve Gambrel, 2003: 144). Bu nedenle OSB'nin tanıtılması, OSB'li çocukların ötekileştirilmeden kabul edilebilmesi, çocukların ve ebeveynlerinin desteklenmesi hem çocukların hem de ebeveynlerinin kendileri ile ilgili olumlu algı geliştirebilmeleri için destekleyici ve uygun içeriklerin oluşturulmasının kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, Dahl (1993: 2) film, dizi ve kamu spotlarının insanların engelliliğe karşı olumlu tutum sergilemesinde etkili bir yöntem olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenlerle yapılan araştırmada “Float (Uçuyor!)” animasyon

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

filminin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bir çocuk filmi olması, filmin başrolünde OSB'li bir çocuğun bulunması, çocuğun farklı yaş hallerini göstermesi, babasıyla ilişkisini vurgulaması, babanın diğer insanların önyargılarıyla mücadelesini anlatması ve OSB farkındalığını amaçlaması sebebiyle bu filmin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Float animasyon filmi özel gereksinimli çocuklara ve ebeveynlerine yaklaşım konusunda nasıl bir bakış açısı kazandırmaktadır?
2. Float animasyon filmi OSB farkındalığını nasıl sağlamaktadır?
3. OSB'li çocukların ve ebeveynlerinin yaşadıkları toplum temelli damgalama davranışları nasıl sunulmuştur?
4. OSB'li çocukların ve ebeveynlerinin yaşadıkları toplum temelli zorlayıcı davranışlar nasıl sunulmuştur?
5. OSB'li çocuklara ve ebeveynlerine toplumun bakış açısı nasıl yansıtılmıştır?
6. Toplum temelli damgalama davranışları OSB'li çocukların ve ebeveynlerinin sosyal yaşamlarını nasıl etkilemektedir?
7. Toplum temelli damgalama davranışları, ebeveynlerinin OSB'li çocuklara davranışlarında ne tür değişikliklere sebep olmaktadır?
8. Float animasyon filmi OSB'li çocuklara ve ebeveynlerine damgalama yapılmaması konusunda olumlu kazanımları desteklemekte midir?

2. Yöntem

Bu araştırma hem yazarlığını hem de yönetmenliğini Bobby Rubio'nun yaptığı, Walt Disney Studios Motion Pictures tarafından Pixar Animation Studios aracılığıyla çekilen ve 12 Kasım 2019 tarihinde yayınlanan Float (Uçuyor!) animasyon filminin analiz edildiği betimsel bir araştırmadır. Betimleyici araştırma, betimsel bir durum saptama niteliğinde olup, nasıl ve niçin sorularını temel alarak bir olgunun ya da olayın derinlemesine incelemesine olanak vermektedir (Karasar, 2015: 76).

Araştırma nitel bir araştırma olup, doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi yöntemi yazılı kaynakların incelenmesinin yanı

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

sıra film, video ya da fotoğraf gibi Şekil materyallerin de analiz edilebilmesine olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217).

2.1. İşlem Basamakları

Filmin tamamı araştırmacı tarafından izlenmiştir. Film sahnelerinin hangi içerikle ilgili olduğu ve bu sahnelerin dakikaları teker teker kaydedilmiştir. Sonra analize iki hafta ara verilmiş, iki hafta sonrasında film tekrar izlenmiş ve iki analiz arasındaki tutarlılığın değerlendirilmesi sonucunda bulgular oluşturmuştur. Yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgularının değerlendirilmesi için içerik analizi kullanılmıştır (Tavşancıl & Aslan, 2001: 79).

Yapılan içerik analizi doğrultusunda Float (Uçuyor!) animasyon filmine ait kavramlar "verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama" süreci kullanılarak belirlenmiştir. Bu kodlama süreci animasyon filminden toplanan verilerin tümevarımcı bir analize dayanarak araştırmacı tarafından ortaya çıkarılması olanağı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Bu yöntemde araştırmacı, verilerin araştırmanın amacı doğrultusunda önemli olan boyutlarını saptamaya çalışmaktadır. Bu nedenle temel analiz birimleri oluşturularak veriler kodlanmıştır. İnceleme sırasında belirlenen kod listesi temalar ve bu temaların altında olan kavramlar düzeyinde belirlenmiştir. Belirlenen kodlar biden fazla düzeyde sınıflandırılmış ve incelenmiştir. Belirlenen kod listesi ve kavramlar Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1. Float Animasyon Filminin İçerik Analizi Kod Listesi ve Kavramları

Sesler	Çocuğun Yaşadığı Damgalama Davranışları
Doğa sesleri	Şaşkınlık
Kuş sesleri	Hızlıca yanından uzaklaşmaları
Müzik sesi	Yanından kaçmaları
Bebek gülme sesi	Parmakla göstermeleri
Çocuk gülme sesi	Kızmaları
Yetişkin gülme sesi	Hakkında konuşmaları
Kahkaha sesi (çocuk ve yetişkin)	Diğer çocuklardan farklı davranmaları
Ağlama	Birlikte oynamamaları
Çığlık atma	Parktan gitmesini istemeleri
Bağırma	

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

Ortam	OSB Olan Çocukların Yaşadıkları Zorluklar
Evin bahçesi	Dışlanma
Evin içi	Kabul görmeme, istenmeme, reddedilme
Kaldırım	Kısıtlanma
Sokak	"Farklı" hissettirilme
Park	Sosyal hayatlarının sınırlandırılması "Normal" olması beklentileri Sosyal hayata tam ve eşit katılımlarının sınırlandırılması
Durum	OSB Olan Çocukların Ebeveynlerinin Yaşadıkları Zorluklar
Oyun oynama	Dışlanma
Öpme	Kısıtlanma
Gıdıklama	Suçlu hissetme
Yürütmeye çalışma	Yadırganma
Salıncakta sallanma	Utanma
Basket atma	Baş edememe
Koşma	Uyum sorunları
Gülme	
Sarılma	
Kovalama	
Sürükleme	
Yaş Dönemleri	OSB Olan Çocuklara ve Ebeveynlerine Toplumun Bakış Açısı
Çocuk:	Farkındalık eksikliği
Bebeklik	Yadırganma
Okul öncesi dönem	Kızma
Baba:	Şaşırma
Genç yetişkinlik	Tedirgin olma
Yetişkinlik dönemi	
Duygular	
Mutlu	Şaşkın
Hayran	Korkulu
Sevinçli	Düşünceli
Heyecanlı	Çaresiz
Mutsuz	Yorgun
Tükenmiş	İsteksiz
Huzursuz	Dehşete kapılmış
Panik	Suçlu
Kabahatli	Öfkeli
Kızgın	Üzüntülü
Başarmış	Hoşnut

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla puanlayıcılar arası güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Puanlayıcılar arası güvenilirlik tek bir analizin iki farklı gözlemci tarafından yapılması ve gözlemciler arası korelasyona bakılması ile ölçülmektedir. Gözlemciler arası güvenilirlik Miles ve Huberman (1994)'ın formülüne göre hesaplanmış ve güvenilirlik oranı %97,0 bulunmuştur. Float animasyon filminin künye bilgileri Tablo 2'de sunulmuştur (Wikipedia, 2019; IMDB, 2019).

Tablo 2. Float Animasyon Filminin Künye Bilgileri

Filmin Türkçe Adı	Havada Süzölmek/Uçuyor!
Filmin Orijinal Adı	Float
Yönetmen	Bobby Rubio
Senarist	Bobby Rubio
Yapımcı	Krissy Cababa
Vizyon Tarihi	12 Kasım 2019
Hikâye	Bobby Rubio Eli Fucile Luna Watson Mika Kubo
Müzik	Barney Jones
Sinematografi	Michael Sparber
Düzenleyen	Gregory Amundson
Üretim Şirketi	Pixar Animation Studio
Dağıtım Şirketi:	Walt Disney Studios Motion Pictures
Tür	Çocuk/Dram
Ülke	ABD
IMDB Puanı	7,3/10
Süre	7 dakika
Dil	İngilizce (altyazılı)

2.2. Filmin Konusu

Float animasyon filmi 7 dakika süren, bir babanın oğlunun özel durumunu kabul sürecini anlatan bir kısa filmidir. Baba oğlunu yalnız büyötmektedir. Film; babanın, oğlunun uçabildiğini keşfetmesiyle başlamaktadır. Oğlunun uçabilmesi onu diğer çocuklardan farklı kılmaktadır. Bu nedenle baba oğlunun yeteneğini kullanmasına engel olmaya çalışır. Baba hem kendini hem de oğlunu -bu özel durumundan ötürü- diğer insanların damgalamasından koruyabilmek amacıyla oğlunu sürekli saklamakta, hiç dışarı çıkarmamakta ve kimseyle

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

görüştürmemektedir. Bebekken bunu yapabilmek oldukça kolay olmasına karşın çocuk büyüyüp de okul çağına geldiğinde bu saklanma durumu ve çocuğun uçmasını engelleyebilmesi oldukça zorlaşmaya başlamıştır. Oğlunun uçabilme yeteneği ortaya çıktığında babanın diğer insanlardan saklanıp saklanmayacağına ya da oğlunu olduğu gibi kabul edip edemeyeceğine karar vermesi gerekmektedir.

Film hem yazarlığını hem de yönetmenliğini yapan Bobby Rubio'nun kendi oğlu ile yaşadığı süreci yansıtmaktadır. Bobby Rubio'nun oğlu OSB tanısına sahiptir. Bobby Rubio filminin temel amacının OSB farkındalığını artırmaya destek olmak olduğunu ve filminde yer verdiği çocuğun uçuş yeteneğini, OSB'nin metaforik yöntemle anlatılması amacıyla seçtiğini ifade etmiştir.

2.3. Filmin Çözümlemesi

Animasyon filminin başlangıcı doğa sesleri ve çocuğun bebeklik halini yansıtmaktadır. Arka fonda huzurlu kuş sesleri verilmektedir. Baba evlerinin kapısının önünde oğlunu kollarının altından tutarak havaya atıp oyun oynamaktadır. Arka fonda keyifli bir müzik eşlik etmektedir. Çocuk sevincini gülücüklerle göstermektedir. Sahne babanın kollarına aldığı bebeğinin yüzüne üflemesi ve çocuğun saçlarının uçuşması ile sürmektedir. Eş zamanlı olarak baba "Abuu buuuu abuu.." diye sesler çıkararak bebeği ile oyun oynamayı sürdürmektedir. Her ikisinin de yüz ifadesi filmde mutlu olarak yansıtılmıştır. Baba oyununu bebeğinin boynundan öperek, gıdıklayarak sürdürmektedir. Bebeğin yine gülümseyerek ve kahkahalarla babasının oyununa tepki verdiği görülmektedir. Ardından baba, bebeğini yere indirir ve kollarının altından destekleyerek bahçe kapısına doğru adımlama yaparlar. O sırada bebek bir karahindiba çiçeği görür. Çiçeği gördüğünde "Aaha!" diye tepki gösterir. Baba karahindiba çiçeğini koparır, çocuğunu kucağına alır ve karahindibayı üfleyerek tüm tüylerinin uçuşmasını sağlar. Üflerken oluşan rüzgâr yine bebeğin saçlarını havalandırır ve bebek de eş zamanlı olarak babasının kolları arasından uçmaya başlar. Karahindibanın uçuşan tüylerini tutmaya çalışır. Babası çocuğunu bu sırada hayranlıkla izlemektedir. Animasyon filminde bebeğin ilk uçuşu böyle gösterilmiştir. Babasının bebeğine olan hayran bakışları da vurgulanarak yansıtılmıştır. Ayrıca sözel olarak da "aaahh.." iç çekişiyle hayranlığını ifade

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

etmektedir. Bebeğin ilk uçuşu ve babasının hayranlık yüz ifadesini gösterir animasyon filmi sahneleri Şekil 1 ve Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 1. Bebeğin İlk Uçuşu

Şekil 2. Babanın Uçmaya Olan Tepkisi

Baba yoldan geçmekte olan bir aileyi görür. Anne, baba ve bebeklerinden oluşan aile, konuşarak yürümektedir. O anda baba paniğe kapılır, bir anda havada uçmakta olan bebeğini ani bir hareketle yakalar ve kaldırımdan geçmekte olan aileye gülümser. O sırada babasının kucağında olan bebek karşısındaki aileye el sallar. Kaldırımdaki ailede bulunan anne de bebeği karşılıksız bırakmaz ve ona el sallar. Aynı zamanda “uu..uu.uu..” diye de sözlü bildirimde bulunarak bebekle oyun oynamaya başlar. Aynı anda diğer bebek de babasının kucağındadır ve babası da bebeğinin kolundan tutarak el sallamasını sağlar. Kahramanın babası da karşılık olarak el sallamak istediğinde bebeği kollarından kurtulur ve havada süzölmeye başlar. O sırada kendi babası panik olup dehşete kapılırken, kaldırımda bulunan aile oldukça şaşırır ve baba kucağındaki bebeğine yaklaşmasın diye kendi çocuğunu uzaklaştırmaya çalışır. Sonrasında oradan hızla uzaklaşarak kaçarlar. Animasyon filminde hem bebeğin hem de ailesinin yaşadığı korku ve şaşkınlık yüz ifadeleriyle de oldukça dikkat çekici biçimde vurgulanmıştır. Animasyon filminin bahsedilen sahnesi Şekil 3 ve Şekil 4’te sunulmuştur.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

Şekil 3. Bebeğin Babasının Kucağından Uçuşu

Şekil 4. Diğer Ailenin Bebeğin Uçmasına Verdikleri Tepki

Kendi babası da koşarak bebeğini havada yakalayıp yine kucağına alır. Ancak tüm bunlar olurken karşı bahçede alışverişten dönmüş olan bir anne ve kızı vardır. Tüm bu olayı izleyen hem annenin hem de kızının şaşkınlıktan gözleri büyümüştür. Küçük kız da parmağıyla işaret ederek bebeği gösterir. Annesine dokunarak göstermeye devam eder ve “ıııı” diye de ses çıkarır. Tüm bunlar sonrasında nefes nefese kalan baba kucağında bebeği ile koşarak eve girer. Kapıyı kapatır ve pencereden karşı bahçeye bakar. O sırada anne ve kızının yanına bir anne ve daha büyük yaşta olan oğlu da gelmiştir. Anne ve kızı biraz önce yaşananları ve şahit oldukları olayı onlara anlatırlar ve sonradan gelen anne duyduklarını şaşkınlıkla dinler. Komşularının tepkisi ve kadınların olayı birbirlerine anlatmalarını yansıtan animasyon filmi sahneleri Şekil 5 ve Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 5. Diğer Yetişkinlerin Tepkisi

Şekil 6. Komşuların Birbirine Anlatması

Evine kaçarak giren baba kucağında bebeği ile olduğu yere çöker. Kapıya yaslanır. Bebeğine bakar ve gülümser. Bebek yine uçmaya başlar. Evinin içinde sevinç ve mutluluk sesleri çıkararak uçar. Bebeği uçtuğu sırada sahne karartılmıştır. Baba karanlığın içinde, düşünceli ve çaresiz olarak gösterilir. Babanın yaşadığı

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

duygu değişimlerini ve karanlığın çöküşünü yansıtan animasyon filmi sahnesi Şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7. Babanın Çaresizliği

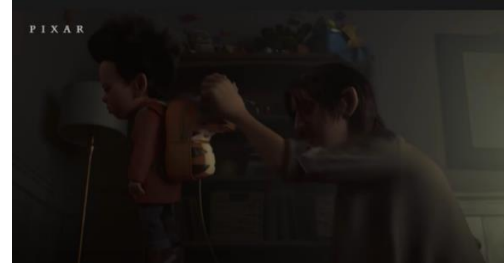

Ekran tamamen kararır ve yeni sahne başladığında aradan yıllar geçmiştir. Baba farklı görünmektedir. Saçları uzun, mutsuz ve yorgun bir hali vardır. Ev dağınık, duvarlar çocuğun yaptığı çizimler ve resimlerle dolu haldedir. Animasyon, çocuğun uçar vaziyette evin tavanına resim çizmesiyle sürdürülmüştür. Çocuk evin tavanına resim çizerken o sırada babası çocuğu ayak bileğinden tutarak aşağı sertçe çeker ve elinden boya kalemini alır. Çocuğa paltosunu gösterir ve “hı hı hı” diyerek sevimli bir ses tonu kullanıp, paltosunu giymesini ister. Çocuk babasından uçarak kaçmaya çalışır ve başıyla hayır işareti yapar. Babası da evin içinde onu yakalamaya çalışır. Sonraki sahnede babanın elinde kedi figürlü bir balon olduğu görülür. Derin bir iç çeker. Yerde bir kova dolusu farklı boyutlarda taş vardır. Baba o taşlardan teker teker alır ve oğlunun sırt çantasına doldurur. Babanın koyduğu her taş ağırlık yapmaktadır ve çocuğun zemine yaklaşmasını sağlar. Çocuğunun uçmasını engelleyebilmek amacıyla taş dolu bir sırt çantası taşıtmaktadır. Bu sırada çocuğun yüz ifadesi mutsuz, isteksiz ve keyifsiz olarak gösterilmektedir. Çocuğun saçlarını kullanarak uçmasını engelleyebilmek amacıyla da paltosunun kapüşonunu sıkı sıkıya kapatır. Çocuk paltosunun yakasını çekiştirerek bundan rahatsız olduğunu ifade eder. Babanın paltosunu giydirmek için oğlunu yakalamaya çalışması ve sırt çantasını taşlarla doldurması animasyon filmi sahneleri Şekil 8 ve Şekil 9’da sunulmuştur.

Şekil 8. Paltosunu Giydirmek İçin Yakalamaya Çalışması

Şekil 9. Çantasına Taş Doldurması

Paltosunu giydikten, kapüşonunu taktıktan ve çantası uçmasın diye taşlarla doldurulduktan sonra çocuk artık dışarı çıkmaya hazırdır. Daha sonra baba evin kapısını açar ve etrafta birilerinin olup olmadığını bir hırsız ya da suçlu gibi kontrol eder. Etrafta kimsenin olmadığından emin olduktan sonra oğlunu dışarı çıkarır. Çocuk dışarı çıktığında büyük bir sevinç ve heyecan duyar, hemen hızla koşmaya başlar. Burada daha önce hiçbir sahnede yer verilmeyen bir detay eklenir. Çocuğun çantasına bağlanmış bir ip vardır. Babası oğlunun çantasına bağladığı bir iple onun yanından yürümektedir. Çocuğun uçmasını ve uçtuktan sonra kontrol edilebilmesini sağlayabilmek adına babası onu bir iple kontrol edebilmeye çalışmaktadır. Yolda birlikte sakın sakın yürürlerken çocuk yine bir karahindiba çiçeği görür ve “oooo” diyerek tepki gösterir. Çiçeği görmek çocuğu oldukça mutlu etmiş ve heyecanlandırmıştır. Sahnede çocuk neşeli, heyecanlı ve mutlu iken babanın yorgun, bitkin, mutsuz ve bezgin olduğu görülmektedir. Çocuk karahindiba çiçeğini koparır ve büyük bir heyecanla üfler. Uçuşan tüylerin peşinden çocuk da kahkaha atarak uçmaya başlar. Paniğe kapılan babası çocuğunu ipinden sertçe çeker ve oğlunu kucağına alır. Çocuğun yol kenarında bulduğu karahindiba çiçeğini üflerken ki hali ve babasının karahindiba çiçeğinin uçuşan tüyleriyle uçmaya başlayan oğlunun ipinden çekerek tutmaya çalışmasına ilişkin animasyon filmi sahneleri Şekil 10 ve Şekil 11’de sunulmuştur.

Şekil 10. Yolda Bulduğu Karahindiba Çiçeğini Üflemesi

Şekil 11. İpinden Çekmesi

Tüm bunlar yaşanırken baba karşıdan bebeklik döneminde evlerinin önündeki kaldırımda karşılaştıkları ailenin geldiğini görür. Anne ve baba çocuklarının ellerinden tutmuş onlara doğru yürümektedir. Baba panik halde etrafına bakınır, karşı kaldırımda bulunan park halindeki arabayı görür. Oğlu kucağında hızlıca koşarak yolun karşısında bulunan arabanın arkasına saklanır ve bu sırada nefes nefese kalmıştır. Aile gittikten sonra yine çaresiz halde gösterilir. O sırada yerde bir taş görür ve yerden aldığı taşı oğlunun sırt çantasına koyar. Kaldırımda birlikte yürümeye devam ederler. Büyük bir çocuk parkının yanından geçerlerken çocuk koşarak park parmaklıklarına gelir. Demirlerden tutar ve heyecanla parkta oyun oynayan çocukları izler. Babası da çocuğa eşlik eder, o da parkta bulunan çocukları ve ebeveynlerini izler. Derin bir iç çeker ve özenerek seyrederek. Baba burada dalgınlmıştır. Dönüp yanında durmakta olan oğluna baktığında sadece yerde duran çantasını görür. Çocuk yanında yoktur ve sırt çantasını çıkarmıştır. Baba paniğe kapılır. Hemen etrafa, gökyüzüne bakar ve oğlunu aramaya başlar. O sırada oğlunun parkın içine girdiğini ve salıncakta sallanan çocuklardan birinin tam önünde uçtuğunu görür. Sallanan kızın babası onu sıkıca tutar ve uçmakta olan çocuğa şaşkınlıkla bakar. Dehşete kapılan baba panik halde koşarak parkın içine girer ve oğlunu yakalamaya çalışır. O sırada da diğer ebeveynlere eliyle kusura bakmayınca gibi işaretler yaparak mahcubiyetini ve utancını ifade etmeye çalışır. Bu sırada oğlu babasından havada süzülerek kaçır, babası onu yakalamaya çalışır. Biraz kovalamaca yaşarlar. Çocuk parkındaki tüm bu olup bitenleri seyreden diğer ebeveynler uçan çocuğa öfkeli yüz ifadesi ile ve ellerini bellerine koyarak tepki

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

gösterirler. Baba da bu durum karşısında çaresizliğini, utancını ve mahcubiyetini beden dili ile gösterir.

Çocuğun salıncağın önünde havada uçarken ki kız çocuğu ve babasının tepkisi Şekil 12’de sunulmuştur. Şekil 13’te ise baba havada uçmakta olan oğlunu yakalamaya çalışırken olan biteni izleyen ve öfkeyle tepki veren ebeveynlerin animasyon filmi sahnesinden örnek sunulmuştur.

Şekil 12. Parkta Uçma Sahnesi

Şekil 13. Diğer Ebeveynlerin Çocuğa Verdikleri Tepki

Oyun parkında kovalamaca yaşayan baba ve oğlu bir süre sonra babanın oğlunu basket topunu potaya atarken ayak bileğinden yakalaması, topu diğer çocuklara vermesi ve çekiştirerek oğlunu götürmeye çalışmasıyla devam eder. Çocuk parktan gitmek istememektedir. Babası çekiştirerek onu götürmeye çalışırken oğlu çığlıklar atarak ve babasının ellerinden kurtulmaya çalışarak gitmek istemediğini ifade eder. Parkta bulunan herkes şaşkınlık ve korku içinde baba ve oğlunu izlemeye devam etmektedir. Çocuk çığlık atıp, ağlayıp, tepinerek kendisini babasından kurtarmaya çalışır. Çocuk o kadar çok bağırrır ve çığlık atar ki babası ona sertçe dönerek, omuzlarından tutup kızgın bir şekilde “neden normal bir çocuk olamıyorsun ki?” diye oldukça yüksek bir sesle bağırrır. Bu anda sahne tamamen sessizleşir. Çocuk babasının sergilediği bu tepki nedeniyle oldukça şaşırır. Babasının yüzüne uzun uzun şaşkınlıkla bakar. Derin derin nefes alan baba oğlunun şaşkın bakışlarını izler, baba da kararsız bir an yaşar. Oğlunu bırakır ve çocuk uçmayı bırakarak kendiliğinden yere iner.

Babanın yakaladığı oğlunu sürükleyerek parktan çıkarmaya çalıştığı animasyon film sahnesi Şekil 14’te sunulmuştur. Şekil 15’te ise babanın oğluna

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

yüksek sesle bağırmasının ardından kendiliğinden yere inen çocuğun yaşadığı şaşkınlık ve mutsuzluk sahnesine yer verilmiştir.

Şekil 14. Babanın Sürükleyerek Çocuğu Parktan Çıkarmaya Çalışması

Şekil 15. Bağdıktan Sonra Çocuğun Yere İnmesi

Babasının ona bağırması ve kızmasının ardından çocuk başını aşağı doğru eğip, omuzlarını düşürür, paltosunun kapüşonunu başına geçirir ve iç çekerek ağlamaya başlar. Bu sırada oldukça da sessizdir. Baba, çok mutsuz olduğu her halinden belli olan oğlunun önünde eğilir. Oğlu ile aynı hizaya gelmiştir. Oğluna dokunmak ister ama dokunamaz. Kararsızlık yaşar. Sonrasında oğlunu kucagina alır. Çocuk gözlerini kapatmış sessizce ağlamaya devam etmektedir. Baba da durumdan oldukça kötü etkilenmiştir. Bu sırada başını kaldırır ve karşısındaki çocuk parkında onları izleyen diğer yetişkinlere ve çocuklara bakar. Arkasını dönüp parkın kapısına bakar. Sonra tekrar dönüp parkın içine, yetişkinlere ve çocuklara doğru bakar. Bir karar vermesi gerekmektedir. Ya eve dönecekler ya da parka. Daha sonra kucagındaki oğlunun yüzüne üzüntü içinde bakar. Oğlu hala gözleri kapalı şekilde iç çekerek ağlamaya devam etmektedir. Babasının verdiği tepki sonrasında çocuğun gösterdiği duygusal tepkileri yansıtan animasyon filmi sahneleri Şekil 16 ve Şekil 17'de sunulmuştur.

Şekil 16. Babasının Bağırmasına Ağlaması

Şekil 17. Babanın Oğlunu Kucağına Alması

Baba oğluna uzun uzun bakar ve arkadan sakin bir müzik çalmaya başlar. Sessizleşen sahne bu müzik ile son bulmuştur. Baba kararını vermiştir. Kucağında oğlu ile parkın içine tekrar geri gelir ve bir salıncağa oturur. Babanın biraz olsun rahatladığı ve tebessüm ettiği gösterilir. Oğlu halen gözleri kapalı şekilde sessizce ağlamaya devam etmektedir. Baba oğlunun başından kapüşonunu çıkarır. Bu sırada çocuğun gözleri hala kapalıdır ama babanın yüzünde yaptığı şeyden ötürü bir memnuniyet ifadesi de vardır. Sonrasında çocuğun paltosunu çıkarıp bir kenara atar ve salıncakta yavaş yavaş sallanmaya başlar. Etrafta bulunan herkes onları izlemeye devam etmektedir. Babanın oğlunun paltosunu çıkarması ve salıncakta yavaş yavaş sallanmaya başlamalarını yansıtan animasyon filmi sahneleri Şekil 18 ve Şekil 19’da sunulmuştur.

Şekil 18. Salıncağa Oturmaları ve Babanın Yüz İfadesi

Şekil 19. Sallanmaya Başlamaları

Salıncakta sallandıkça çocuk oluşan rüzgârı hisseder, hissettiği rüzgârın etkisiyle gözlerini yavaşça açar ve babasına bakar. Babasının yüzünde hem memnun hem de mahcup bir ifade vardır. Babasının mutlu yüz ifadesini gören çocuk da karşılık vererek gülümsemeye başlar. Oğlunun gülümsediğini gören baba salıncakta

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

daha hızlı sallanmaya başlar. Salıncak hızlandıkça baba ve oğlu birlikte daha yüksek sesle gülerler. Babasının kucağında oturur vaziyette olan çocuk ayakta durmaya başlar, kollarını iki yana doğru açar ve rüzgârı daha fazla hissederek sallanmayı sürdürürler.

Babanın verdiği karar sonrasındaki memnuniyetini ve oğlunu başka insanların bulunduğu ortamdan uzaklaştırmak yerine “olduğu gibi” kabul edişini gösterir animasyon film sahnesi Şekil 20’de sunulmuştur. Salıncakta mutluluk kahkahaları atan ve rüzgârı açtığı kollarıyla daha fazla hissetmeye çalışan çocuk ile babasının sahnesi de Şekil 21’de yer almaktadır.

Şekil 20. Babanın Oğlunu Kabulü

Şekil 21. Çocuğun Kollarını Açarak Sallanması

Salıncakta sallanmaya devam ederken, hissettiği rüzgârın da etkisiyle çocuk oldukça mutlu haldedir. Daha sonra baba oğlunu havaya doğru yönlendirir ve çocuğun uçmasını ister, havaya doğru yönlendirilen çocuk uçmaya başlar. Bu sırada her ikisi de gülüp kahkahalar atmaya devam etmektedir. Baba “hu huuu...” diye yüksek sesle bağırarak galibiyet sesleri çıkarır ve aynı zamanda beden hareketleriyle de başardık şeklinde ellerini yumruk yaparak havaya kaldırır. Oyun parkında bulunan yetişkinler de çocuklar bu sırada tüm olan biteni şaşkınlıkla izlemeyi sürdürmektedir.

Babanın oğlunu uçması için cesaretlendirmesini gösteren animasyon film sahnesi Şekil 22’de yer almaktadır. Oğlunun havada uçmasının ardından babanın verdiği zafer tepkilerini ifade eden sahne görüntüsüne de Şekil 23’te yer verilmiştir.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

Şekil 22. Babanın Oğlunun Uçmasını Desteklemesi

Şekil 23. Oğlunun Uçuşunu Zaferle Kutlaması

Sahnenin devamında çocuk havada süzülmeyi sürdürür. Çocuk oyun parkında havada süzülürken kovalama değil, bu kez babasıyla eğlenceli oyunlar oynamaktadır. İkisi de hallerinden oldukça mutludur ve kahkaha atmaktadır. Baba artık etrafta bulunan insanlarla ve tepkileriyle ilgilenmemektedir. Oğluyla doyasıya eğlenerek vakit geçirmektedir. O sırada oyun parkının köşesinde bulunan bir karahindiba çiçeği gösterilir. Baba ve oğlu mutluluk içinde oyunlar oynarken çiçeğin tüyleri havalanmaya başlar ve film biter.

Oyun parkında etrafında bulunan kişilerin tepkilerine aldırılmadan oğlulla oyunlar oynayan babanın sahnesi Şekil 24'te sunulmuştur. Animasyon filminin sonunda vurgulanan karahindiba çiçeği ve uçuşan tüylerini gösteren sahneye de Şekil 25'te yer verilmiştir.

Şekil 24. Birlikte Mutlulukla Oyun Oynamaları

Şekil 25. Uçuşan Karahindiba Tüyleri

3. Bulgular, Yorum ve Tartışma

Başlangıç sahnesinde baba ile bebeğinin ilişkisinin beklenen baba-çocuk ilişkisi olduğu görülmektedir. Oyun oynama, olumlu temas ve mutlu bir yüz ifadesi

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

bebeğin gelişimi için oldukça önemlidir (Ogelman, 2021). Baba çocuğunu sevmekte ve desteklemektedir. Bebeğinin uçuşunu hayranlıkla izleyen baba aslında bebeğine hayranlık duymaktadır. Çünkü bebeğindeki bu farklılığı kendi içinde olumlu şekilde karşılamaktadır. Bu olumlu tutumunu hem davranışlarında hem de sözel ifadesinde ortaya koymaktadır. Ancak diğer insanların damgalaması ve önyargılı tutumu babanın davranışlarında değişikliğe sebep olmuştur.

Babanın diğer yetişkinlere davranışları başlangıçta yapıcıdır. Yoldan geçen aileye gülümseyerek el sallaması bunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Herkese gülümseyerek bakması da bir diğer gösterge olarak sunulabilir. Ancak çocuğundaki bu farklılığın diğer insanlar tarafından normal karşılanmaması nedeniyle çocuğunu saklamaktadır. Babanın bu düşüncelerini destekleyen pek çok davranış da bulunmaktadır. Bebeğin uçtuğunu gören diğer insanların aşırı şaşkınlıkları, korkmaları, panik olmaları, kendilerini ve çocuklarını korumaya ve uzaklaştırmaya çalışmaları, uçan bebeğe tehlikeli ve yabancı bir cisim gibi yaklaşmaları, bebeği göstererek ayıplayarak konuşmaları, parmaklarıyla bebeği göstermeleri ve memnuniyetsiz ifadeleri babanın bu düşüncelerini destekleyen davranışlara örnek olarak sunulabilir. Diğer insanların verdikleri bu olumsuz tepkiler babanın karamsar ve çaresiz hissetmesine sebep olmaktadır. Gündüz olmasına karşın bu tepkilerin ardından ekranın karartılması ve babanın olduğu yere çökmesi sahnesi bu düşünceyi destekler niteliktedir. Baba temelde bebeğini diğer insanlardan korumaya çalışmaktadır. Başkalarıyla ne kadar az bir araya getirebilirse çocuğu için daha iyi olacağını düşünmektedir. Bu nedenle de çocuğunu evden çıkarmamaktadır. Adler'e (2011: 7-9) göre insanlar tek başına yaşayabilen varlıklar değildir ve insanlar bir arada olmalıdır. İnsanlar tek başına yaşayamadıkları için diğer insanlarla ilişki kurma içgüdüsüne sahiptirler. Adler (2011: 7-9) bir bireyin sağlıklı ve mutlu olabilmesi için diğer insanlarla ilişki kurması gerektiğini vurgulamaktadır. Sosyal ilgi olarak ifade ettiği bu kavram aitlik, empati kurabilme, koşulsuz kabul, dayanışma, arkadaşlık, sevgi, sempati gibi kavramları içinde bulunduran, oldukça kapsamlı bir yapıya sahiptir (Watts, 2012: 43-44). Çocuk ve ebeveynleri arasındaki ilişki sosyal ilginin temelini oluşturmaktadır (Sharf, 2014: 114). Başlangıçta baba ve

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

oğlunun olumlu ilişkisi toplumun tutumu nedeniyle olumsuz etkilenmesine karşın filmin sonunda koşulsuz kabul gerçekleşmiştir.

Çocuğun okul çağına gelmesiyle babanın görüntüsünde çok büyük değişiklikler olmuştur. Filmin başlangıç sahnelerinde genç, bakımlı, düzgün giyimli, enerjik, hevesli ve mutlu görünen baba aradan geçen yıllar sonrasında bakımsız, dağınık, uzun saçlı, pis, mutsuz, isteksiz ve hevesiz kısacası tükenmiş bir hal almıştır. Birbirine tam zıt iki insan olarak gösterilmektedir. Babanın sabrının da azaldığı çocuğunu çekiştirmeye başlaması, sürekli derin derin iç çekmesi ve omuzlarının düşük oluşuyla betimlenmiştir. Çocuğunu koruyabilmek adına kendince “normalleştirmeye” çalışmaktadır. Uçmasını engelleyebilmek için çantasına taşlar koyması ve saçlarını kapüşonla kapatması gibi. Çocuğun bu “normalleştirme” davranışlarına tepkisi de mutsuz, isteksiz ve kötü olarak gösterilmektedir. Babanın çocuğunu kendince “normalleştirmeye” çalışmaktan, çocuk da bu yapılan normalleştirme davranışlarından ötürü bıkkın, tükenmiş, mutsuz, isteksiz ve keyifsiz olduğu söylenebilir. Çocuğun yüz ifadeleri ve sürekli paltosunu çekiştirip çıkarmaya çalışması bu düşünceyi destekler davranışlar olarak ifade edilebilir. Çocuğun sırtına koyulan taşlar, toplum içine çıktığında karşılaşacağı tepkilerin engellenebilmesi amacıyla önlem olarak görülse de aslında o taşlar bizzat toplum tarafından, farklılıkları olan çocuğun omuzlarına babası aracılığıyla yüklenmektedir. Toplum tarafından kabul görmek için hem babanın hem de çocuğun çabalarına, omuzlarına yüklenen yüklere şahit olunmaktadır.

Sosyalleşme aile içinde başlamaktadır ve aile içinde kurulup çevreyle sürdürülen sosyal ilişki çocuğun kişiliği üzerinde önemli ve kalıcı etki yapmaktadır (Nicoll ve Hawes, 1985: 149). Toplumun tutumu ve çocuğunu korumak için babanın gösterdiği davranışlar çocuğun kendini seilmeyen, istenmeyen, kabul edilmeyen ve dışlanan olarak algılanmasına sebep olabilmektedir. Adler’e (2014: 39) göre bu olumsuz etki çocuğun kolaylıkla üstesinden gelemeyeceği olumsuz benlik algısı oluşturmaya sebep olabilmektedir.

Evden dışarı çıkmaları da suç işliyormuşçasına “gizlilikle” yapılmaktadır. Etrafta kimsenin olmamasına dikkat edilmesi, birileri olunca saklanmaları bu düşünceyi destekleyen davranışlardır. Diğer insanların çocuğa verdikleri tepki

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: “Float-Uçuyor!” Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

babanın ve oğlunun “yoklarmış gibi” yaşamalarına sebep olmuştur. Toplum baskısı nedeniyle sergilediği davranışlar babanın oğlunu korumaya çalışırken hem duygusal hem de fiziksel şiddet uygulamasına sebep olmuştur. Çarpıcı olan durum ise babanın bu yaptıklarının hiç farkında olmamasıdır. Harrison ve Sofronoff (2002: 709) yaptıkları araştırma sonucunda OSB olan çocukların ebeveynlerinin kendilerini yeterli bulmadıklarını ve bu durumun damgalanmayı kabul etme düzeylerinde artışa neden olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca durum çocuk hakları kapsamında ele alındığında, çocuğun gelişme hakkının elinden alındığı söylenebilir. Çocuğun gelişme hakkı; sahip olduğu potansiyelini ortaya çıkarabilmesi için çocuğa uygun ortamın sağlanması anlamına gelmektedir (Levent, 2011: 87-88). Çocuğun özel durumundan dolayı eve hapsedilmesi hem yaşama hem de gelişme hakkının olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır. Çocuğun var olması için temel ihtiyaçlarının karşılanması yaşama hakkı içerisinde yer almaktadır (Levent, 2011: 87-88). İkisi de “normal” bir hayat istemektedir. İnsanların onlara “normal” davranmalarını istemektedir. Parkın parmaklıklarından içeride bulunan insanları imrenerek izlemeleri bu düşünceyi desteklemektedir. Ayrıca çocuğun babasından kaçarak parka girdikten sonra yaşananlar ve babanın oğluna “neden normal bir çocuk olamıyorsun ki?” diye bağırması da önemli bir ayrıntıdır. Çocuğun kendini kapatması, ağlaması, kapüşonunu çekmesi ve gözlerini hiç açmadan -küserek- ağlamaya devam etmesi çaresizliğini ve çocukça yaşamak istediğini göstermektedir. Yaşam doyumunu ya da kendini algılayan iyi oluş, hem bireyin bir bütün olarak yaşamına ilişkin değerlendirmesini yansıtmaktadır hem de yaşam kalitesiyle ilişkilidir (Diener ve Diener, 1995: 75). Yaşam doyumunu aynı zamanda ruh sağlığının da önemli bir göstergesidir. Lu ve arkadaşları (2015: 71) tarafından yapılan araştırma da OSB olan çocukların ebeveynlerinin düşük yaşam doyumuna sahip olduğunu göstermektedir.

Oğlunun tepkisinin babayı derinden etkilediği ve davranışlarından dolayı suçluluk hissettiği gösterilmiştir. Gitmek ve kalmak arasında bir süre kararsız kalan baba, oğlunun ağlayan yüzüne ve kapalı gözlerine baktıktan sonra kalmaya karar verir. Salıncağa oturup sallanmaları ve oğlunu uçurması onu “olduğu gibi kabul ettiğinin” göstergesidir. Etrafında bulunan insanların şaşkın, kınayan, kızan, ayıplayan ve eleştiren bakışlarının hiçbirini görmez, umursamaz. Sadece oğluna

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

bakar, ona hayran olur, o uçarken sevinç çılgınlıkları atar, zafer kazanmışçasına sevinir, onunla büyük bir mutlulukla oyun oynar. Çocuk da aşırı mutludur, kahkahaları ve uçarak oyunlarıyla babasına eşlik eder. Babanın davranışlarından sonra etrafta bulunan insanların tepkileri gösterilmemektedir. Yani aslında ebeveynlerin özünde kendi çocuklarına nasıl davrandıkları çok daha önemlidir. Adler'e göre de ebeveynlerden beklenen temelde çocuklarını sevmeleri, desteklemeleri, girişimci olmalarını sağlamaları ve kendilerine güven duyabilmeleri için çocuklarını cesaretlendirmeleridir (Geçtan, 1998: 126). Lu ve arkadaşları (2015: 70) araştırmalarında OSB olan çocukların ebeveynlerinin, normal gelişmekte olan çocukların ebeveynlerine göre yaşam doyumu, benlik saygısı ve sosyal destek seviyelerinin daha düşük olduğunu bulmuştur. Araştırmalar psikolojik iyi oluş ile çevre, arkadaşlar, aile ve profesyonel destek arasında olumlu ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Li vd., 2008: 431). Middlebrook (1996: 764) kişilerin kendi kendilerini damgalamasının azaltılması için duygusal desteğin önemli ve gerekli olabileceğini öne sürmektedir. Ebeveynlere destekleyici Hizmetler sunularak damgalamaya karşı farkındalık kazanmaları, toplum tutumunu bilişsel olarak yeniden yapılandırılmaları ve kendilerini suçlamanın olumsuz sonuçları hakkında bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

SONUÇ

Araştırma sonucunda Float (Uçuyor!) animasyon filminin özel gereksinimli çocuklara yaklaşım konusunda olumlu bir bakış açısı kazandırdığı, damgalamanın yapılmaması konusunda olumlu kazanımları desteklediği ve damgalamayı engellemeye katkı verebileceği belirlenmiştir. İnsanlar farklı olduğunu düşündükleri şeylere önyargılı davranabilmektedir. Önemli olan bu önyargılı tutumun karşı tarafta yarattığı yıkıcı etkinin farkına varılabilmesi, yani empati kurulabilmesidir. İnsanların "kendileri gibi" olmadığını düşündüğü için özel gereksinimli çocuklara farklı gözle bakarak onları kendilerinden ve çocuklarından uzak tutmaya çalıştıkları bilinmektedir. Yetişkinlerin bu tepkileri çocuklarının da özel gereksinimli çocuklardan korkmalarına, uzaklaşmalarına, yaklaşmamalarına ve zarar verebilecek bir çocuk olarak algılamalarına sebep olabilmektedir. Oysa, bu çocukların diğer çocuklardan hiçbir farkı yoktur. Onların da sevmeye, sevmeye, kabul edilmeye, desteklenmeye, özgürce hareket etmeye ve oyun oynamaya ihtiyaçları vardır.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

Animasyon filminde bu damgalayıcı olarak nitelendirilebilecek tepkilerin betimlendiği, özel gereksinimli çocuk ve ebeveynleri üzerindeki olumsuz etkilerini vurguladığı ve uygun olan davranışların model olarak sunulduğu görülmüştür.

Her insanın kendi olmaya, kendini gerçekleştirmeye ihtiyacı vardır. Özel gereksinimli çocukların gizlenmesini, soyutlanmasını ve olmamasını beklemek yerine toplumun tutumunun değişmesi gerekmektedir. Toplumdan önce ebeveynlerin çocuklarını olduğu gibi kabul edebilmeleri oldukça önemlidir. Çocuğuna hayran olan babanın toplumun olumsuz bakış açısına hapsolması, toplumun reddetmesi nedeniyle çaresizlik yaşaması, oğlunu saklaması ve toplumun birtakım kalıplaşmış yargıları yüzünden oğlunu incitmesi toplumun bireysel davranışlarımız üzerindeki etkisini yansıtmaktadır. Anlamanın, kabul etmenin, desteklemenin, sevmenin ve empatinin ebeveynlerin sahip olması gereken temel destekleyici duygular olduğu düşünülmektedir. Farklı olmak kişilerin elinde olan bir durum değildir ki her insan birbirinden farklıdır. Bu nedenle farklılıklara saygı duyulmalıdır.

Animasyonda karahindiba metaforunun kullanılması OSB olan çocukların damgalanmasını yansıtmaktadır. Karahindiba çiçekleri güller ve papatyalar gibi topluluk halinde bulunmayan, çimenlerin arasında yalnız yaşayan çiçeklerdir.

KAYNAKÇA

- ADLER, Alfred. (2014). Yaşamın Anlam ve Amacı. İstanbul: Say Yayınları.
- ADLER, Alfred. (2011). Psikolojik Aktivite: Üstünlük Duygusu ve Toplumsal İlgi. (B. Çorakçı, Çev.) (9. bs.). İstanbul: Say Yayınları.
- ALI, Afia., HASSIOTIS, Angela., STRYDOM, Andre., & KING, Michael. (2012). Self-Stigma in People With Intellectual Disabilities and Courtesy Stigma in Family Carers: A Systematic review. *Research in Developmental Disabilities*, 33 (6), s.2122–2140.
- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed.)*. Arlington: American Psychiatric Publishing.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

AWAD, A. George., & VORUGANTI, N. P. Lakshmi. (2008). The Burden of Schizophrenia on Caregivers: A Review. *Pharmacoeconomics*, 26 (2), s.149-162.

BENSON, Ailbhe., O'TOOLE, Stephanie., LAMBERT, Veronica., GALLAGHER, Pamela., SHAHWAN, Amre., & AUSTIN, K. Joan. (2016). The Stigma Experiences And Perceptions of Families Living With Epilepsy: Implications For Epilepsy-Related Communication Within and External To The Family Unit. *Patient Education and Counseling*, 99 (9), s.1473–1481.

CHAMBRES, Patrick., AUXIETTE, Catherine., VANSINGLE, Carole., & GIL, Sandrine. (2008). Adult Attitudes Toward Behaviors of A Six-Year-Old Boy With Autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 38 (7), s.1320–1327.

CIANCI, Rebecca., & GAMBREL, Patrick. (2003). Maslow's Hierarchy of Needs: Does It Apply in A Collectivist Culture. *Journal of Applied Management and Entrepreneurship*, 8 (2), s.143–161.

CORRIGAN, W. Patrick., & WATSON, C. Amy. (2002). Understanding The impact of Stigma on People With Mental Illness. *World Psychiatry*, 1 (1), s.16–20.

CORRIGAN, W. Patrick., & WATSON, C. Amy. (2002b). The Paradox of Self-Stigma and Mental Illness. *Clinical Psychology-Science and Practice*, 9 (1), s.35-53.

DAHL, Marilyn. (1993). The Role of The Media In Promoting Images of Disability-Disability As Metaphor: The Evil Crip. *Canadian Journal of Communication*, 18 (1), s.1-3.

DIENER, Ed., & DIENER, Marissa. (1995). Cross-Cultural Correlates of Life Satisfaction and Self-Esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, s.71-91.

FERNANDEZ, C. María., & ARCIA, Emily. (2004). Disruptive Behaviors and Maternal Responsibility: A Complex Portrait of Stigma, Self-Blame, and Other Reactions. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 26 (3), s.356-372.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

GEÇTAN, Engin. (1998). Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul: Remzi Kitabevi.

GIDDENS, Anthony., & SUTTON, Philip W. (2016). Sosyolojide Temel Kavramlar. Yay. Haz. ve Çev. ESGİN A., İstanbul: Kırmızı Yayınları

GOFFMAN, Erving. (1963). Stigma: Notes On The Management of Spoiled Identity. Eaglewood Cliffs: Prentice-Hall.

GRAY, E. David. (1993). Perceptions of Stigma: The Parents of Autistic Children. Sociology of Health & Illness, 15 (1), s.102–120.

GREEN, Sara., DAVIS, Christine., KARSHMER, Elana., MARSH, Pete., & STRAIGHT, Benjamin. (2005). Living Stigma: The Impact of Labeling, Stereotyping, Separation, Status Loss, and Discrimination In The Lives of Individuals With Disabilities And Their Families. Sociological Inquiry, 75 (2), s.197-215.

HARANDI, Aalami., & FISCHBACH, R. (2016). How Do Parents Respond To Stigma and Hurtful Words Said To or About Their Child On The Autism Spectrum? Austin Journal of Autism and Related Disabilities, 2 (4), s.1030–1037.

HARRISON, Christine., & SOFRONOFF, Kate. (2002). ADHD and Parental Psychological Distress: Role of Demographics, Child Behavioral Characteristics, And Parental Cognitions. American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 41 (6), s.703-711.

HUWS, C. Jaci., & JONES, R. S. P. (2010). They Just Seem To Live Their Lives In Their Own Little World: Lay Perceptions Of Autism. Disability & Society, 25 (3), s.331–344.

KARASAR, Niyazi. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

KAUSHIK, Anya., KOSTAKI, Evgenia., & KYRIAKOPOULOS, Marinos. (2016). The Stigma of Mental İllness İn Children And Adolescents: A Systematic Review. Psychiatry Research, 243, s.469–494.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

KIRAL, Bilgen. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (15), s.170-189

LEVENT, Faruk. (2011). Üstün Yetenekli Çocuklara Devletin Sunması Gereken Haklar. [The Rights That The State Should Offer To Gifted Children]. (Editörler), Gülan, A., Şirin, M. R., Şirin, M. C. I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı (s.85–105). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

LI, Li., WU, Zunyou., WU, Sheng., JIA, Manhong. H., LIEBER, Eli., & LU, Yao. (2008). Impacts of HIV/AIDS Stigma On Family Identity and Interactions in China. Families, Systems, & Health, 26 (4), s.431-442.

LU, Minghui., YANG, Guangxue., SKORA, Elizabeth., WANG, Guanghai., CAI, Yandong., SUN, Qingzhou., & LI, Wenjie. (2015). Self-esteem, Social Support, and Life Satisfaction In Chinese Parents of Children With Autism Spectrum Disorder. Research in Autism Spectrum Disorders, 17, s.70-77.

MASLOW, Abraham. (1954). Motivation and personality. New York: Harper and Row.

MIDDLEBROOK, Denise Lynn. (1996). Self-Stigmatization in Racially-Mixed People: The Social Psychological Consequences Of Being "Squeezed" Between Cultures. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering, 57 (1), 764.

MILES, Matthew. B., & HUBERMAN, A. Michael. (2002). The Qualitative Researcher's Companion. Sage, Thousand Oaks.

MOYSON, Tinneke., & ROEYERS, Herbert. (2011). The Quality of Life Of Siblings of Children With Autism Spectrum Disorder. Exceptional Children, 78 (1), s.41–55.

NICOLL, William. G., & HAWES, E. Clair. (1985). Family Lifestyle Assessment: The Role of Family Myths And Values In The Client's Presenting Issues. Individual Psychology, 41 (1), s.147-160.

ÜSTÜNDAĞ, Alev (2023). Ötekileştirmeden Kabul Edebilme: "Float-Uçuyor!" Animasyon Filminin Damgalama Üzerine Analizi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 562-590.

PRYOR, John. B., & REEDER, Glenn. D. (2011). HIV-Related Stigma. In C. J. Hall, J. C. Hall, & B. J. Cockerell (Eds.), *HIV/AIDS in the Post-HAART Era: Manifestations, Treatment, and Epidemiology* (pp. 790–806). Shelton, PMPH-USA.

SHARF, Richard. S. (2014). *Psikoterapi ve Psikolojik Danışma Kuramları: Kavramlar ve Örnek Olaylar*. (N. Voltan Acar, Çev. Ed.) (5. bs.). Ankara: Nobel Yayınevi.

TAVŞANCIL, Ezel., & ASLAN, Esra. (2001). *Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

WATTS, Richard. E. (2012). On The Origin Of The Striving For Superiority and Social interest.(Editörler), J. Carlson ve M. P. Maniaci, Alfred Adler revisited NY: Routledge/Taylor & Francis Group, s.41-56.

WEINER, Bernard. (1993). On Sin Versus Sickness: A Theory of Perceived Responsibility and Social Motivation. *American Psychologist*, 48 (9), s.957-965.

WIENER, Judith., MALONE, Molly., VARMA, Angela., MARKEL, Clarisa., BIONDICI, Daniella., TANNOCK, Rosemary., & HUMPHRIES, Tom. (2012). Children's Perceptions of Their ADHD Symptoms: Positive İllusions, Attributions, and Stigma. *Canadian Journal of School Psychology*, 27 (3), s.217–242.

YILDIRIM, Ali., & ŞİMŞEK, Hasan. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Çalışma tek bir yazar tarafından yürütülmüştür.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.